

Tarkastuslautakunnan esitys yhtymäkokoukselle tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

74/02.02.02.00/2022 [Vuoden 2021 tilinpäätöksen hyväksyminen]

Hallitus 29.03.2022 § 7

Esittelijä	Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelijat	osastonjohtaja Ilmari Mäkinen, p. 050 364 8772 ja talouspäälikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

Tilinpäätös 2021

Kuntalain 113 §:n mukaan kuntayhtymän hallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se yhtymäkokouksen käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys yhtymäkokouksen hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kuntayhtymän talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kuntayhtymän hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Perussopimuksen 11 §:n mukaan kuntayhtymän tilinpäätöksestä päätetään viimeistään toukokuun loppuun mennessä pidettävässä yhtymäkokouksessa.

Tuloslaskelma

Tuotot

HSL:n toimintatuotot olivat yhteensä 733,4 milj. euroa, 70,1 milj. euroa (10,6 %) yli talousarvion (TA 663,4 milj. euroa). Toimintatuotoista 32,1 % on lipputuloja ja 53,0 % kuntaosuuksia. Lipputulosten osuus toimintatuotoista väheni 4,5 %-yksiköllä edellisvuodesta. Toimintatuotot jäivät 633 miljoonaan euron, kun niissä ei huomioida tukia ja avustuksia, kun vuonna 2019 toimintatuotot olivat 742 milj. euroa ilman tukia ja avustuksia.

Lipputulot ovat yhteensä 235,3 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 19,8 milj. eurolla (7,8 %). Talousarvion lipunmyyntiennuste perustui keskimäärin -35 % matkustajamäärän laskuun vuoteen 2019 verrattuna, kun toteutunut matkustajamäärien vähenemä oli 40,1 %.

Kunnat maksavat HSL:n kulut kuntaosuuksina siltä osin kuin niitä ei voida kattaa lipputulolla muilla tuloilla. Laskutetut kuntaosuudet olivat yhteensä talousarvion mukaiset 388,5 milj. euroa ja toimintakuluista niillä katettiin 55,0 %.

Tukia ja avustuksia saatiin yhteensä 100,2 milj. euroa, josta 86,7 milj. euroa oli akuutista koronatilanteesta aiheutuviin lipputulomenetyksiin myönnettyä tukea, 4,8 milj. euroa suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukea, 7,1 milj. euroa ilmastoperusteisen rahoituksen MAL-sopimuksissa sidottua tukea ja 1,6 milj. euroa

muita tukia ja avustuksia. Koronatilanteesta aiheutuviin lipputulomenetyksiin myönnetty tuki kattoi 59 prosenttia lipputulomenetyksistä vuonna 2021.

Muut toimintatuotot olivat yhteensä 9,4 milj. euroa ja ne koostuvat pääosin tarkastusmaksutuloista sekä liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaitteiden ja taukotilojen vuokrista. Tarkastusmaksutuloja kertyi 3,8 milj. euroa ja niistä kirjattiin luottotappiovarauksia 1,7 milj. euroa.

Kulut

Toimintakuluja toteutui yhteensä 706,0 milj. euroa, mikä jäi 18,6 milj. euroa alle talousarvion (2,6 %). Toimintakuluista 673,4 milj. euroa (95,4 %) oli palvelujen ostomenoja.

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat yhteensä 499,6 milj. euroa, 70,8 % HSL:n toimintakuluista. Operointikustannukset alittivat talousarvion yhteensä 15,0 milj. eurolla (2,9 %). Vuonna 2021 poltto- ja voiteluaineiden sekä muun energian hinnat nousivat merkittävästi enemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Bussiliikenteessä palkkojen ja henkilösivukustannusten osuus liikenteenhoidon kustannuksista on noin 50 % ja poltto- ja voiteluaineiden noin 15 %. Palkkakustannuksen kasvoivat talousarvion mukaisesti 2,1 %. Polttoainekustannuksien kustannustaso nousi 19,7 %, kun talousarviossa varauduttiin 4,6 % kasvuun. Yhteensä bussiliikenteen kustannustaso nousi peräti 5,1 %, kun talousarviossa sen arvioitiin kasvavan 2,3 %. Junaliikenteen kustannukset alittivat talousarvion 10,0 milj. eurolla (11,1 %). Alitus johtuu pääosin VR:lle maksetuissa yhteiskäyttökorvauksissa sekä Pääkaupunkiseudun Junakalustoyhtiölle maksetuissa korvauksissa syntyneistä säästöistä. Junakalustoyhtiölle kertyi säästöjä erityisesti kilpailutettuun liikenteeseen siirtymiseen liittyvien varaosajärjestelyjen tuotoista sekä raskaan kunnossapidon ja huollon pienemmistä kustannuksista.

Jäsenkunnat ilmoittavat infralaskutuksensa kustannukset HSL:lle vuosittain. Kuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä täysimääräisesti infran hallinto- ja ylläpitokulut. Jäsenkuntien HSL:n käyttöön erillisillä sopimuksilla osoittaman joukkoliikenneinfraomaisuuden käytöstä maksettavat käyttöoikeuskorvaukset olivat yhteensä 139,2 milj. euroa ja toteutuivat talousarvion mukaisina. Lisäksi HSL hankkii ostopalveluna Leppävaarassa ja Eirassa sijaitsevien sähköbussien latausinfra 1,7 milj. euroa, jonka kustannukset ylittävät talousarvion 0,3 milj. eurolla.

Muita kuin operointi- ja infrakustannuksia toteutui yhteensä 65,4 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 3,9 milj. eurolla (5,6 %). Nämä kustannukset sisälsivät ulkopuolisilta hankittavia palvelujen ostoja yhteensä 32,8 milj. euroa, 4,0 milj. euroa alle talousarvion. Henkilöstökuluja toteutui yhteensä 24,9 milj. euroa, 1,0 milj. euroa yli talousarvion. Tilinpäätöksen henkilöstökulut sisältävät varauksena 0,6 milj. euroa tulospalkkion maksamiseen. Vuoden lopussa HSL:n palveluksessa oli 402 henkilöä, henkilöstökustannuksia vastaava työpanos oli yhteensä 366 henkilötyövuotta. Vuokratuloja toteutui yhteensä 4,4 milj. euroa, ja ne ylittivät talousarvion 0,5 milj. eurolla. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksiin käytettiin 0,8 milj. euroa sekä muihin kuluihin 2,5 milj. euroa. Muut kulut sisältävät tarkastusmaksutuloista toimintavuodelta 2021 kirjatun luottotappiovarauksen 1,7 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä toimintakate oli 27,4 milj. euroa ylijäämäinen.

Rahoitus

Rahoituksen nettokustannuksiksi arvioitiin talousarviossa 0,2 milj. euroa. Talousarvio sisälsi varauksen jäsenkunnille peruspääomasta ja ylijäämäkertymistä maksettaville

korolle sekä vuonna 2020 nostetun talousarviolainan korkokulut. Talousarvio sisälsi myös lainanottovaltuutuksen vuodelle 2021, mutta uutta talousarviolainaa ei tarvinnut nostaa. Lainakanta 31.12.2021 oli 44,7 milj. euroa.

Vallitsevasta korkotasosta johtuen HSL joutuu edelleen maksamaan rahoituslaitoksille kassavarojen maksuliiketeiltä negatiivista korkoa. Negatiivisten korkojen välttämiseksi tilikaudella on sijoitettuna kahteen eri rahastoon ylimääräisiä kassavaroja hallituksen hyväksymiä sijoitusperiaatteita noudattaen. Rahoituksen nettokuluiksi muodostui tilinpäätöksessä 0,08 milj. euroa ja vuosikate rahoituserien jälkeen oli 27,4 milj. euroa ylijäämäinen.

Rahoituksen tunnusluvulla mitattuna HSL:n kassan riittävyys oli tilinpäätöksessä vielä hyvällä tasolla ollen 38,3 päivää. Maksuvalmiussuhde eli Quick Ratio oli 1,49 (yleisesti 1-2 välillä olevaa arvoa pidetään tyydyttävänä).

Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 17,0 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 0,7 milj. eurolla. Suunnitelman mukaisten poistojen alitus johtui investointien siirtymisestä alkuperäisestä aikataulustaan.

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 10,4 milj. euroa ylijäämäinen, kun talousarviossa oli varauduttu 79,1 milj. euron alijäämaiseen tulokseen. Ylijäämä esitetään kirjattavaksi edellisten vuosien yli-/alijäämätilille. Ilman valtion lipputulomenetyksiin myöntämiä koronatuksia tilikauden alijäämä olisi ollut 76,3 milj. euroa.

Vuoden 2021 Investointimenot ovat yhteensä 11,7 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 5,6 milj. eurolla (32,4 %). Investointimenoista 1,5 milj. euroa liittyi HSL-sovelluksen kehitykseen, 1,3 milj. euroa lippu- ja informaatiojärjestelmän kehityshankintoihin, 0,8 milj. euroa JORE 4.0 uudistamiseen ja 0,8 milj. euroa HSL.fi -palvelun uudistamiseen. Muihin hankkeisiin käytettiin yhteensä 7,3 milj. euroa.

Taseen loppusumma 168,0 milj. euroa kasvoi edellisvuodesta 0,1 milj. eurolla.

HSL:n peruspääoma 31.12.2021 on 9,6 milj. euroa ja se säilyi edellisvuoden tasossa. Kun tilikauden ylijäämä, 10,4 milj. euroa, kirjataan edellisten tilikausien yli/alijäämätilille, oma pääoma on tilinpäätöksessä 17,9 milj. euroa, joka kattaa peruspääomaosuuden. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä oma pääoma jäi alle peruspääomaosuuden.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen

Hyväksyessään 24.11.2020 §10 HSL:n vuoden 2021 talousarvion yhtymäkokous päätti, että sitovia määrärahoja talousarviossa ovat toimintakulut ja investointimenot ja sitova tuloarvio kuntaosuudet yhteensä.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen:

Euroa	TA 2021	TP 2021	Ero TP/TA	
			€	%
Kuntaosuudet yhteensä	388 544 000	388 544 000	0	0,0 %
Toimintakulut yhteensä	724 625 000	706 004 634	-18 620 366	-2,6 %
Investointimenot yhteensä	17 381 000	11 740 922	-5 640 078	-32,4 %

Kuntaosuudet toteutuivat talousarvion mukaisina. Toimintakulut jäivät 18,6 milj. euroa (2,6 %) alle talousarvion sitovan erän ja investointimenot 5,6 milj. euroa (32,4 %) alle talousarvion sitovasta erästä.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) ehdottaa yhtymäkokoukselle, että tilikauden ylijäämä, 10 408 352,98 euroa kirjataan edellisten vuosien yli-/alijäämätileille; sekä

b) hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätöksen tarkastuksen ja tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen yhtymäkokouksen käsiteltäväksi

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

Tilinpäätös 2021

Tarkastuslautakunta 26.04.2022 § 47

Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilivuodelta 2021. Lautakunta antaa tilintarkastuskertomuksen yhtymäkokoukselle tiedoksi ja toteaa, että tilintarkastuskertomus ei sisällä sellaista muistutusta, josta olisi hankittava asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto.

Ehdotus

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että:

- Yhtymäkokous päättää merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2021 tiedoksi.

- Vuoden 2021 tilinpäätös hyväksytään.

ja

- Kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta. 1.1.2021–31.12.2021.

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti esityksen mukaisesti ja § 46 tarkastettiin jo kokouksessa.

Yhtymäkokous 24.05.2022 § 7

Ehdotus

Yhtymäkokous päättää

a) merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2021 tiedoksi;

b) vahvistaa vuoden 2021 tilinpäätöksen ja myöntää tilivelvollisille vastuuvapauden tilikaudelta 2021; sekä

c) että tilikauden ylijäämä, 10 408 352,98 euroa kirjataan edellisten vuosien yli-/alijäämätilille

Päätös

Yhtymäkokous päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti

Liitteet

Tilinpäätös vuodelta 2021
Tilintarkastuskertomus 2021